

7.11.2022

VN/27059/2022

Liitteet 2

Julkinen

Vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutukset -hankkeen ohjausryhmän 1. kokous

Aika 7.11.2022 klo 9.30–11.00

Paikka Hybridinä Loppupeli-kokoushuone (Mariankatu 9) ja Teams

Osallistujat	Jonna Berghäll, VM	puheenjohtaja
	Johanna von Knorring-Rosenlew, VM	varapuheenjohtaja
	Jukka Mattila, VM	jäsen
	Olli Kärkkäinen, VM	jäsen
	Annamari Asikainen, STM	jäsen
	Juho-Matti Paavola, Innolink Research Oy	asiantuntija
	Inkeri Tanhua, Equality Research Helsinki	asiantuntija
	Eugen Koev, AkavaWorks	asiantuntija
	Heidi Järvenpää, VM	sihteeri

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous klo 9.31.

2. Kokouksen osallistujat

Todettiin kokouksen osallistujat. Käytiin esittäytymiskierros.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ohjausryhmän työtavat

Päätettiin, että ohjausryhmä kokoontuu seuraavina ajankohtina: perjantaina 16.12. klo 12–13.30, keskiviikkona 18.1. klo 9–11, keskiviikkona 15.2. klo 9–11 ja maanantaina 6.3. klo 10–11. Ohjausryhmä kokoontuu lähtökohtaisesti hybridi-kokouksiin, jotka järjestetään VM:n kokouskeskuksessa (Mariankatu 9) ja Teamsissa. Sihteeri lähettää kokouskutsun ja asialistan viimeistään noin viikkoa ennen kokousta.

Ohjausryhmän jäsenillä on pääsy Tiimeri-työtilaan, josta löytyy kootusti hankkeen materiaalit ja asiakirjat, kuten asialistat ja pöytäkirjat. Jos Tiimeriin kirjautumisessa on haasteita, niin sihteerille voi laittaa viestiä.

5. Hankesuunnitelman hyväksyminen

Juho-Matti Paavola esitteli vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutukset -hankkeen hankesuunnitelman. Hankesuunnitelmaa ja työskentelytapaa pidettiin hyvänä. Päätettiin, että hanketta edistetään tämän suunnitelman pohjalta. Juho-Matti Paavola suositteli, että raportista tehdään erillinen tiivistelmä, joka käännetään englanniksi.

Eugen Koev esitteli mikrosimuloinnin suunnitelmaa. Ohjausryhmä piti perusteltuna, että tarkastelussa käytetään vuoden 2019 aineistoa ja se koskisi vuosia 2019–2023. Tarkastelussa simuloidaan kullekin aikuiselle henkilölle tulot vuosien 2019 ja 2023 lainsäädännöllä. Tässä hankkeessa keskitytään pysyviin etuus- ja veromuutoksiin, joten ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä koronapandemian vuoksi tehtyjä muutoksia esimerkiksi työttömyysturvan suojaosiin. Mainittiin myös, että korona-ajan sukupuolivaikutuksia on jo tarkasteltu erillisessä VN TEAS -hankkeessa.

Käytiin keskustelua siitä, tarkastellaanko mikrosimuloinnissa sukupuolten taloudellisen tasa-arvon vaikutusten lisäksi myös työllisyysvaikutuksia sukupuolittain. Todettiin, että pääpaino on taloudellisissa vaikutuksissa, mutta jos aikataulu mahdollistaa, niin myös työllisyysvaikutuksia voi tarkastella. Sovittiin, että Eugen Koev, Jukka Mattila ja Olli Kärkkäinen käyvät tarkemmin läpi mikrosimulointia.

Todettiin, että tällä vaalikaudella on tehty monia etuusmuutoksia, kuten esimerkiksi kansaneläkkeiden korotus ja perusturvaetuuksien korotukset. Sovittiin, että VM kokoaa asiantuntijoille listaa päätösperäisistä etuusmuutoksista.

6. Sukupuolivaikutusten arviointi

Juho-Matti Paavola ja Inkeri Tanhua esittelivät menetelmää, jolla toteutetaan sukupuolivaikutusten arviointi. Menetelmä pohjautuu Euroopan tasa-arvoinstituutin EIGE:n sukupuolivaikutusten arviointiprosessiin. Tarkastelussa on neljä vaihetta: 1) uudistuksen tavoite ja vaikutukset 2) uudistuksen ihmisvaikutukset 3) ihmisvaikutusten jakautuminen eri sukupuolille ja muut sukupuolivaikutukset sekä 4) uudistuksen vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon.

Arvioinnissa on kyse olemassa olevan tiedon koostamisesta ja analyysistä. Arvioinnissa tehdään myös asiantuntijahaastatteluita, joilla tarkoitetaan aihepiiriä tuntevien tutkijoiden haastatteluja, kuten esimerkiksi Kelan tutkijoiden. Tarkastelu tehdään sukupuolisensitiivisesti niin, että siinä huomioidaan kattavasti erilaisia sukupuolinäkökulmia, joskin tilastojen pohjalta tarkastelu kohdentuu

lähtökohtaisesti mies- ja naissukupuoliin. Tarkastelussa huomioidaan myös intersektionaalinen näkökulma.

7. Kolmen keskeisen uudistuksen valinta

Hankkeen asiantuntijat tarkastelevat vaalikauden 2019–2023 kolmea keskeistä uudistusta sukupuolivaikutusten arvioinnin kautta. Aiempien taustakeskustelujen pohjalta keskusteltiin erityisesti seuraavista uudistuksista: perhevapaaudistus, oppivelvollisuuden pidentäminen ja pohjoismainen työvoimapalvelumalli tai eläkeputken poisto. Todettiin, että perhevapaaudistusta on relevanttia tarkastella tässä hankkeessa. Myös oppivelvollisuuden pidentämistä pidettiin merkittävänä uudistuksena, joka sopii tarkastelukohteeksi. Käytiin lisäksi keskustelua siitä, että maksuttoman toisen asteen uudistus voisi olla osa tarkastelua.

Kolmanneksi tarkastelukohteeksi valittiin pohjoismaisen työvoimapalvelumallin uudistus, joka on ollut voimassa toukokuusta 2022 lähtien. Eläkeputken poistosta todettiin, että eläkeputken poiston sukupuolivaikutuksia on jo tarkasteltu toisessa tutkimuksessa. Todettiin, että pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista saa todennäköisesti kattavamman analyysin kuin eläkeputken poistosta.

Keskustelussa oli esillä myös se, voisiko tarkastelun kohteeksi ottaa jonkin yritysmaailman uudistukseen. Pohdinnassa ei kuitenkaan tunnistettu sopivaa, pysyvää uudistusta. Todettiin, että raportin johdannossa on hyvä mainita, miksi tarkastelukohteeksi valittiin juuri nämä uudistukset.

Päätettiin täydentää ohjausryhmän kokoonpanoa niin, että opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä kutsutaan jäsenet ohjausryhmään.

8. Tiedote hankkeen käynnistymisestä

Heidi Järvenpää esitteli tiedoteluonnoksen. Ohjausryhmä tarkensi tiedotetta mm. tarkastelun kohteeksi valittujen uudistusten osalta. Päätettiin, että VM tiedottaa hankkeen käynnistymisestä.

9. Muut asiat

Juho-Matti Paavola huomautti, että tarjouspyynnössä määriteltiin, että raportti luovutetaan valtiovarainministeriölle viimeistään 10.3.2023. Jotta raportti voidaan julkaista tuolloin, niin raportti olisi toimitettava taittoon 24.2. Asiantuntijat pyrkivät siihen, että raportti olisi taittovalmiina 24.2. Todettiin kuitenkin, että hankkeen aikataulu on tiivis. VM:ssä selvitetään taiton tarkempaa aikataulua ja joustavuutta määräaikoihin.

10. Seuraava kokous

Seuraava kokous on perjantaina 16.12. klo 12–13.30 hybridinä.

11. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 11.04.

Puheenjohtaja

Jonna Berghäll

Sihteeri

Heidi Järvenpää

Liitteet

Hankkeen asettamispäätös

Tiedote hankkeen käynnistymisestä

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet

2.11.2022

Julkinen

Hankkeen asettaminen vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutuksista

Valtiovarainministeriö on päättänyt teettää asiantuntijaselvityksen vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutuksista. Valtiovarainministeriö on päättänyt hankkia kilpailutetun pienhankinnan perusteella asiantuntijaselvityksen Innolink Research Oy:lta. Toimittaja luovuttaa raportin asiantuntijaselvityksestä valtiovarainministeriölle 10.3.2023 mennessä.

Taustaa

Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu, että: ”Hallitus sitoutuu sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen muun muassa talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä uudistuksissa.” Hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi on tehty kehittämistyötä kuluvalle vaalikaudella. Valtion talousarvion laadintamääräystä tarkasteltiin ja täsmennettiin tasa-arvon osalta keväällä 2020. Lisäksi talousarvioesityksen pääluokkaperusteluihin sisältyviä sukupuolten tasa-arvotekstejä on parannettu vuosittain tällä vaalikaudella.

Hallitusohjelman kirjauksen toteuttamiseksi ja kehittämistoimien tukemiseksi tehdään asiantuntijaselvitys vaalikauden talouspolitiikan sukupuolivaikutuksista. Selvityksen tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva, miten vaalikaudella 2019–2023 päätetyt kansalaisiin kohdistuvat etuus- ja veromuutokset sekä keskeiset uudistukset ovat vaikuttaneet eri sukupuoliin.

Asiantuntijaselvityksen tavoitteena on ennen kaikkea lisätä ymmärrystä tehtyjen päätösten sukupuolivaikutuksista. Kun ymmärrys talouspolitiikan sukupuolivaikutuksista vahvistuu, on tätä tietoa mahdollista hyödyntää tulevassa päätöksenteossa. Selvitys lisää myös ymmärrystä, miten tasa-arvo on edistynyt Suomessa kuluvalle vaalikauden aikana talouspolitiikan seurauksena.

Tehtävä

Asiantuntijaselvityksessä tarkastellaan mikrosimulointilaskelman avulla vaalikauden 2019–2023 aikana tehtyjen etuus- ja veromuutosten sukupuolivaikutuksia.

Lisäksi asiantuntijaselvityksessä tarkastellaan soveltuvien menetelmin vaalikauden aikana tehtyjen keskeisten uudistusten sukupuolivaikutuksia. Tarkasteltavia uudistuksia voivat olla esimerkiksi työllisyysuudistukset, oppivelvollisuuden pidentäminen, perhevapaa-uudistus ja 0,7-hoitajamitoitus. Toimittaja tarkastelee tarjouksensa mukaisesti kolmea keskeisintä uudistusta, jotka valitaan yhteistyössä ohjausryhmän kanssa.

Asiantuntijaselvityksestä tulee laatia toimeksiannon tehtävät käsittelevä kirjallinen loppuraportti.

Hankkeen organisointi

Valtiovarainministeriö asettaa työtä varten hankkeen.

Valtiovarainministeriö asettaa ohjausryhmän, jonka tehtävänä on tuoda tietoa erityisesti tasa-arvon ja sukupuolivaikutusten arvioinnin näkökulmasta hankkeen asiantuntijoiden tueksi, osallistua yhdessä hankkeen asiantuntijoiden kanssa valitsemaan kolmea keskeisintä uudistusta tarkastelukohteiksi ja kommentoida asiantuntijoiden laatimaa loppuraportin

luonnosta. Ohjausryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä toimivat valtiovarainministeriön virkahenkilöt. Ohjausryhmän jäsenistön kohdalla on huomioitu tasa-arvolain kiintiösäännös. Miesten ja naisten osuus ohjausryhmän varsinaisten jäsenten kohdalla toteutuu kiintiösäännöksen mukaisesti. Ohjausryhmän kokoonpanoa voidaan tarvittaessa täydentää myöhemmin. Ohjausryhmän jäsenet ovat:

Puheenjohtaja

Jonna Berghäll, VM

Varapuheenjohtaja

Johanna von Knorring-Rosenlew, VM

Jäsenet

Annamari Asikainen, STM

Olli Kärkkäinen, VM

Jukka Mattila, VM

Asiantuntijat

Juho-Matti Paavola, Innolink Research Oy

Inkeri Tanhua, Equality Research Helsinki

Eugen Koev, Akava Works

Sihteeri

Heidi Järvenpää, VM

Ohjausryhmä voi työssään kuulla asiantuntijoita. Työskentelyssä voidaan hyödyntää etäyhteyksiä.

Aikataulu

Hanke ja ohjausryhmä asetetaan ajalle 4.11.2022–10.3.2023.

Kulut

Hankkeen kulut maksetaan valtion talousarvion momentilta 28.01.01 valtiovarainministeriön toimintamenot.

Valtiovarainministeriö maksaa työn toteutuksesta Toimittajalle yhteensä kokonaisuudessaan 40 000 euroa sekä mahdollisen arvonlisäveron. Valtiovarainministeriö vastaa mahdollisista taitto- ja julkistustilaisuuden ym. kuluista. Ohjausryhmän puheenjohtajistolle, jäsenille tai sihteerille ei makseta palkkioita.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkönä

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Lauri Taro

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/BO

VN/27059/2022-VM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Tiedote

Julkaisuvapaa 8.11.2022

Kuluvan vaalikauden talouspolitiikan sukupuolivaikutukset tarkasteluun

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt hankkeen, jonka tavoitteena on selvittää, miten tasa-arvo on Suomessa kehittynyt kuluvan vaalikauden aikana talouspolitiikan seurauksena.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan hallitus sitoutuu sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen muun muassa talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä uudistuksissa.

Käynnistyneen hankkeen tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva, miten vaalikaudella 2019–2023 päätetyt kansalaisiin kohdistuvat etuus- ja veromuutokset ovat vaikuttaneet eri sukupuoliin. Lisäksi hankkeessa tarkastellaan perhevapaaudistuksen, oppivelvollisuuden pidentämisen ja pohjoismaisen työvoimapaalvelumallin sukupuolivaikutuksia hyödyntäen Euroopan tasa-arvoinstituutin EIGE:n sukupuolivaikutusten arviointiprosessin menetelmää. Etuus- ja veromuutoksia tarkastellaan mikrosimulointilaskelman avulla.

Hanke on jatkoa valtiovarainministeriössä tehdylle kehittämistyölle. Valtion talousarvion laadintamääräystä tarkasteltiin ja täsmennettiin tasa-arvon osalta keväällä 2020. Lisäksi ministeriöt ovat parantaneet talousarviesityksen pääluokkaperusteluihin sisältyviä sukupuolten tasa-arvotekstejä vuosittain tällä vaalikaudella.

Valtiovarainministeriö on päättänyt hankkia asiantuntijaselvityksen Innolink Research Oy:lta kilpailutetun pienhankinnan perusteella. Hankkeen asiantuntijoina toimivat Juho-Matti Paavola (Innolink Research Oy), Inkeri Tanhua (Equality Research Helsinki) ja Eugen Koev (AkavaWorks). Hankkeen ohjausryhmään kutsutaan valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön virkakuntaa.

Asiantuntijaselvitys luovutetaan valtiovarainministeriölle 10. maaliskuuta 2023 mennessä. Selvitys vahvistaa tietopohjaa tehtyjen päätösten sukupuolivaikutuksista. Tuloksia voidaan hyödyntää hallitusohjelmatyössä, hallitusten esitysten valmistelussa sekä mahdollisissa muissa jatkoarvioinneissa.

Lisätietoja:

Budjettineuvos Jonna Berghäll, puh. 040 708 8563, [jonna.berghall\(at\)gov.fi](mailto:jonna.berghall(at)gov.fi)

Erityisasiantuntija Heidi Järvenpää, puh. 050 430 6416, [heidi.jarvenpaa\(at\)gov.fi](mailto:heidi.jarvenpaa(at)gov.fi)

[Vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutukset -hanke](#)